

Plán činností školní družiny ZŠ Sedmíkráska, o.p.s.

II. oddělení

1.

Školní družina plní funkci odpočinkovou, rekreační, zájmovou, její součástí je také příprava na vyučování (především rozvíjením jednotlivých dovedností žáka formou hry, pracovních činností, práce s knihou apod., nebo i vypracováváním domácích úloh se souhlasem zákonných zástupců).

Plán práce školní družiny nabízí témata pro vlastní činnost, je nutno ponechat dostatek prostoru pro nápady a spontánní činnosti žáků. Zařazována budou také aktuální témata – např. Den dětí, Den zvířat, Den stromů, také témata reflektující dění v okolí dítěte nebo témata dle návrhů žáků. Cílem práce ve školní družině je celkové rozvíjení osobnosti žáka. Školní učivo je spíše doplňováno, jde především o propojování poznatků, zkušeností a hledání souvislostí s ostatním světem. Těžištěm je pak utváření vztahu k ostatním lidem a k přírodě, je posilováno sociální cítění žáka, uvědomování si zodpovědnosti za své chování, žák vnímá sebe jako součást světa lidí a přírody.

Žák je brán jako partner, v diskusích si tříbí své názory, upravuje své postoje, rozvíjí komunikační dovednosti, při spolupráci s ostatními zažívá pocit sounáležitosti a užitečnosti, zároveň přirozeně reguluje své chování. Cílem je předcházet nekomarádskému chování. Při jednotlivých činnostech také rozvíjí své dovednosti, zažívá pocit úspěchu z práce a radost ze hry, uplatňuje svou fantazii a tvořivost (např. je minimalizována tvorba podle šablon). Je preferována spolupráce před soutěží a snaha, aby každý žák zažilo pocit úspěchu.

Žák se aktivně podílí na programu školní družiny, má možnost uplatnit své nápady, je dbáno na jeho individuální potřeby. Je pro činnost motivován, má však právo činnost odmítnout. Důvodem je to, že do družiny žáci přicházejí po 4 nebo 5 hodinách vyučování, jsou unavení a mají právo odpočívat dle svých potřeb. Většina žáků také v čase školní družiny odchází do školních i mimoškolních kroužků a vrací se zpět. Mimo společných chvil zaměřených na dané téma (povídání, diskuse, čtení apod.) jsou činnosti nabízeny, nejsou však pro žáky povinností. Žáci pak spontánně tvoří skupinky, které se zabývají různými činnostmi (nabízenou prací nebo hrou, ale také vlastní výtvarnou tvorbou, hrají stolní hry, společně si staví ze stavebnic, vymýšlejí spontánní improvizované dětské hry apod.). Tím se učí spolupracovat, komunikovat, řešit problémy.

Venku pobýváme co nejdéle a co nejčastěji – jak počasí dovolí. Dobu pobytu venku je nutno kombinovat s přesuny žáků do školních kroužků.

Témata nejsou rozpracována měsíčně, často však na sebe navazují, prolínají se (např. téma Zvířata a potřeba ochrany přírody se zařazuje do jednotlivých ročních období) nebo se rozvíjejí - např. témata Já – My – Bezpečnost.

S některými tématy se bude dále pracovat formou projektu. Trvale je posilována spolupráce žáků a jejich vztahy.

DRUHY ČINNOSTÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY

1. Odpočinkové činnosti – ranní družina a čas po obědě

- relaxace na koberci, relaxační cvičení
- poslech hudby, pohádek
- předčítání příběhů na pokračování, četba pohádek
- vyprávění, diskuse a sebereflexe
- četba žáků, prohlížení encyklopedií
- stavebnice, hračky, stolní hry
- volné kreslení, modelování

2. Zájmová a rekreační činnost

a) Sportovní aktivity – pravidelný a co nejdelší pobyt a pohyb venku (školní zahrada, hřiště)

- skupinové pohybové hry
- základy kolektivních sportovních her – fotbal, košíková
- upevňování tělesné zdatnosti – běh, skok do dálky
- obratnost – cvičení se švihadly, kruhy, hry s míči, skákání přes gumu
- cvičení na nářadí školní zahrady – hrazdičky, průlezky, trampolína
- důraz na zásady bezpečnosti
- pěstování kladných vztahů

b) Přírodovědné a environmentální činnosti

- podpora zájmu o přírodu
- pozorování rostlin a živočichů v různých ročních obdobích
- práce s encyklopediemi, atlasy, hledání zajímavostí
- ohleduplný přístup k přírodě, etické chování ke zvířatům, šetrnost ve spotřebě papíru, vody
- třídění odpadů, úklid okolí školy
- přírodovědné činnosti propojeny s výtvarnými, pracovními a zážitkovými aktivitami

c) Estetické činnosti

- využívání různých výtvarných technik
- zážitková a fantazijní tvorba
- pracovní dovednosti
- montáže stavebnic
- práce s přírodním a netradičním materiálem a kreativní tvorba v přírodě – landart
- poslech hudby, hra na nástroje, bubnování
- zpěv písní, tanec
- poslech pohádek, příběhů, vlastní četba
- pokusy o tvorbu vlastních příběhů, volná dramatizace
- formulace myšlenek, sdílení názorů, diskuse
- rozšiřování poznatků ze školy, propojenost s praxí

3. Etická výchova

- úcta k sobě, ke své práci; každý jsme jedinečný
- úcta k druhým, k jejich osobnosti, schopnostem, práci
- empatie – cítím s druhým, empatie k živé přírodě, chráním
- pravidla komunikace, slušného chování, naslouchání druhým
- práce s agresivitou v problémových situacích – snaha o klid a asertivitu, objektivní pohled a řešení dohodou
- spolupráce ve dvojicích i ve skupinách – podpora vztahů
- ohleduplné chování, tolerance k odlišnosti osob

4. Sebeobslužné činnosti

- upevňování zásad bezpečnosti, prevence úrazů při různých druzích činností
- dopravní znalosti
- zásady péče o zdraví, zdravého životního stylu, stolování a hygieny
- péče o své věci, šetrné zacházení s vybavením družiny a s pracovním materiálem
- úklid

5. Příprava na vyučování

- dle domluvy se zákonnými zástupci psaní domácích úkolů
- procvičování učiva prvouky, jazykových a matematických dovedností formou hry
- rozvíjení základních dovedností – zrakového vnímání, sluchového rozlišování, vizuomotoriky, jemné motoriky, koordinace a pozornosti zábavnou formou

TÉMATICKÝ PLÁN ČINNOSTÍ II. oddělení

Podzimní období – září, říjen, listopad

Téma: Já

Mé pocity, potřeby, má práva a povinnosti, co mám rád, zodpovědnost za své chování.
Relaxační malování, arteterapie – uvolnění pocitů tvorbou.
Seznamovací a kolektivní hry, ohleduplnost a tolerance.

Téma: My

V čem se lišíme, co máme společného. Naslouchej ostatním. Hry na rozvoj sluchového vnímání.
Četba na pokračování – kniha dle výběru žáků. Společné výtvarné zpracování.
Společná tvorba pravidel – formou diskuse a dohody. Užívat pravidla v praxi.
Dobré a špatné vlastnosti. Všiměj si dobrých vlastností na kamarádech. Pojmenuj dobré a špatné vlastnosti u pohádkových hrdinů. Kolektivní práce – strom s dobrými a špatnými plody – rozlišování projevů chování.
Artefaktická tvorba – společné výtvarné dílo z drobného přírodního materiálu – jemná motorika.
Dramatické hry na spolupráci.

Téma: Bezpečnost

Ve škole, při hrách venku. Seznámení s pravidly bezpečnosti v ŠD, na zvýšeném patře, na školní zahradě a na hracích prvcích, na hřišti a v lese.
Silniční provoz, přecházení přes silnici, bezpečná cesta domů.
Bezpečnost při styku s jinými lidmi.
Poznávání a základních dopravních značek, cestování autíčky.
Dramatické hry.

Téma: Tělo a smysly

Encyklopedie – lidské tělo. Příběhy o těle z cyklu Byl jednou jeden život.
Poznávání dle chuti, vůně, zvuků, hádání předmětů po hmatu, zrak – ukryté obrázky, šifry, bludiště, poznávání, co se změnilo apod.
Procvičování zrakového rozlišování, analýzy slov, koordinace a grafomotoriky hravou formou.
Relaxační cviky, cviky na koordinaci těla, jemná motorika – základy vyšívání, pletení, malé perličky, práce s papírem, drobným materiálem.
Relaxační malování temperovými barvami – abstrakce.
Relaxace s masážními míčky, cvičení na míčích.
Dramatické hry – vnímám svět jinými smysly.

Téma: Podzim

Pozorování přírody, výlety do lesa, na louku, k řece.
Den stromů.
Proč nastává podzim. Barvy, plody a chutě podzimu.
Jak se zvířata a lidé chystají na zimu. Co znamená být zodpovědný.
Zavař si to, co chceš, aby přetrvalo.
Práce s přírodním materiálem – šípky, jeřabiny, kaštiny – navlékání a lepení – zvířátka, koláž. Skřítci a strašidýlka z listů. Sušení kaštanů pro zvířata na zimu. Modelína ovoce.
Dlabání dýní.
Barvy podzimu – akvarel. Land-art s přírodním materiálem.

Zimní období – prosinec, leden, únor

Téma: Rodina a místo, kde bydlím

Koho mám rád, příbuzenské vztahy, nakresli místo, kde je ti dobře.

Co doma děláme rádi – hudba, sporty atd. Ukaž ostatním.

Přines své oblíbené pohádky, hudbu.

Výroba domečků pro panenky, garáží pro auta.

Místo, kde bydlím – krajina, vesnice, město.

Země, kde bydlím.

Regionální pohádky - František Horečka.

Téma: Vánoce

Výroba adventního věnce.

Příběh o Mikuláši. Kreslení andělů.

Četba – Vánoce, význam Vánoc. Výroba betléma.

Zpívání koled.

Mít rád = udělat radost jinému (pomocí, úsměvem, dárkem).

Výroba ozdob na vánoční stromeček, zdobení balicího papíru, výroba drobných dáreků, přáníčka, pohlednice – stříhání, lepení. Cukroví bez pečení.

Téma: Čas

Proč se střídají roční období – glóbus, zimní slunovrat.

Orientace v čase. Výroba jednoduchého kalendáře.

Uspořádání dne a poznávání hodin. Odhad času.

Povolání – předved' pantomimou, kým bych chtěl jednou být.

Dramatické a kooperační hry.

Téma: Zima

Proč nastává zima, světlo a teplo, zimní slunovrat. Lidová slovesnost.

Předčítání pohádky „Sněhová královna“ na pokračování, kreslení ledového paláce.

Kresli a maluj zimu. Sněhové vločky dle fantazie (vystřihování, barevný papír, průhledný papír, barvy na sklo).

Sochy a hrady ze sněhu, malování na sníh, vyšlapávané obrazy, hry ve sněhu.

Pletení, háčkování drhání.

Zvířata v zimě. Příkrmování zvířat.

Téma: Eskymáci

Způsob života. Pohádky a pověsti ze severu.

Hry, rébusy, křížovky a bludiště dalekého severu.

Život na severu – výtvarné zpracování.

Eskymácká olympiáda – vítězí každý, kdo se účastní.

Téma: Zdraví a nemoc

Hygiena, správná výživa, návykové látky, zdravé a nezdravé potraviny, životní styl pomáhá udržovat zdraví. Zdravé a nezdravé potraviny.

Hry na zdravotníky.

Diskuse, předčítání příběhů. Lidé jiní a dlouhodobě nemocní.

Den nevidomých – zkus v praxi. Sehrávání dramatických situací

Vyzkoušej si „hry s hendikepem“.

Téma: Tajemství minulosti.

Vymysli vlastní příběh, dramatizace a improvizace.

Výroba hradu – prostorový objekt. Výroba jednoduchých loutek, divadélko.

Život našich předků a tradice. Poslechni si příběhy prarodičů.
Vymýšlení vlastních zajímavých staveb ze stavebnic.

Jarní období – březen, duben, květen

Téma: Jaro

Pozorování příchodu jara – procházky do přírody.
Lidová slovesnost. Vymysli píseň, báseň o jaru.
Nový život. Počátek života, semínko, rození mlád'at. Pozorování klíčení semínek.
Jak se chovat při nalezení mláďátek v přírodě. Zodpovědnost za zvíře, které doma chovám.
Modelování mláďátek z keramické hlíny. Kreslení jara. Motýli.
Výroba květináčů.
Jarní hry venku – kuličky, školky s míči a se švihadly, s gumou.
Úklid okolí školy.
Svátek matek – výroba dárečků a přáníček.

Téma: Velikonoce

Pohanský, židovský a křesťanský význam Velikonoc, lidové zvyky.
Výroba velikonočních pohlednic, zdobení kraslic, výroba zvířátek, velikonoční ozdůbky do květináčů.
Úklid družiny, „úklid sebe“, co bych mohl zlepšit na svém chování.

Téma: Rostliny

Závislost rostlin na vzduchu, vodě, půdě. Mohou rostliny cítit?
Poznávání některých květů, bylin a stromů.
Zvláštnosti rostlinného světa – předčítání z knihy Osipov: Začarovaný strom.
Množení rostlin. Klíčení semínek.
Vaření čaje z jarních bylin.
Výroba květiny – krepový papír. Malba rostlin z pralesa.

Téma: Zvířata a ochrana přírody

Potřeby zvířat, starost o ně a jejich potřeby.
Pozorování zvířat venku – hmyz, hlemýždi, ještěrky, žížaly, veverky.
Oblíbené zvíře – kresba, malba.
Hry na zvířata.
Zvířata – práce s encyklopediemi, různá výtvarná zpracování, modelování.

Den Země. Úklid okolí školy.

Hry s přírodním materiálem v lese.

Letní období – červen

Téma: Indiáni

Způsob života původních obyvatel Ameriky.
Indiánské pohádky. Indiánské písně. Bubnování.
Úcta k přírodě. Symbol kruhu, vytvoř vlastní mandalu.
Jaké jejich vlastnosti zkusíme napodobit a trénovat hrou: trpělivost, naslouchání, pozorování, ohleduplnost k přírodě, obratnost.
Indiánské rébusy.
Ruční práce – šití taštiček, zdobení – vlastní ornamenty, ozdoby z přírodních materiálů, malba na kameny.
Hry v lese.
Jaké potřeby a přání jsou společné všem lidem.

Téma: Léto, voda

Radosti a nebezpečí léta. Bezpečí při hrách, slunění a koupání.

Dopravní předpisy a správné chování nás chrání.

Den otců – výroba dárečků a přáníček.

Voda – život ve vodě, pokusy a hry s vodou. Koloběh vody v přírodě. Výlety k potoku, řece.

Malování moře při relaxační hudbě.

(Činnosti se vzájemně prolínají.)

4.

Důležitou součástí školní družiny jsou i pravidla slušného chování.

V září jsou žáci vždy seznámeni s pravidly bezpečnosti a společně pak sestavujeme družinová pravidla.

V rámci diskuse o pohádkách, pracovní, výtvarné činnosti i pohybových aktivit jsou vždy už od počátku školního roku žáci vedeni k uvědomění si sebe i ostatních jako rovnocenných bytostí a partnerů. K tomuto slouží také malé projekty, které podporují spolupráci, pomoc a toleranci k ostatním, respektování rozdílností.

V družině se snažíme předejít fyzickému i psychickému ubližování a vyčleňování žáků z kolektivu, snažíme se, aby bylo dobře všem. Vzniklé problémy jsou řešeny rozhovorem s žáky, zážitkovými aktivitami. Opakované porušování pravidel je konzultováno s výchovným poradcem a školním psychologem, se zákonnými zástupci.

Pravidla bezpečnosti a zestručněná pravidla, která si na začátku školního roku tvoříme s žáky, visí na nástěnce školní družiny.

Se všemi pravidly jsou žáci nejen seznámeni, ale jsou jim také průběžně připomínána.

Zpracovala: Magda Štěpánková, 29. 11. 2015